

[Szerző:] **Eörsi István**

[Dátum:] 1998.11.06.

[Ország:] Magyarország

[Kulcsszó:] Érvek, vélemények

[Oldalszám:] 12.o.

Egy mosoly természetrajza

A miniszterelnök a kamerák keresztüzében jobbra-balra villantja pillantását az őt körülvevő arcokat pásztázva, majd diadalmas, fojtott mosollyal bejelenti, hogy nem tesz eleget a budapesti főpolgármester kérésének. Nem hajlandó megvitatni vele a Nemzeti Színház építésével kapcsolatban felmerült ügyeket: ezeket a főpolgármesternek a szakminiszterrel kell megtárgyalnia.

Ez természetesen nevetséges óhaj.

A kormány döntéséért nem a szakminiszter a felelős, hanem a kormányfő.

A főváros az államnak ajándékozta az Erzsébet téri ingatlant, hogy azon színházat építsenek, és nem egy szaktárcaé. A szerződést a kormány bontotta fel törvényellenesen, nem valamelyik szaktárca.

Új építkezési területként a kormány és nem valamiféle szaktárca jelölt ki egy olyan területet, mely fölött a XIV. kerületi önkormányzat rendelkezik, és tette mindezt anélkül, hogy tárgyalt volna a szóban forgó ingatlanok tulajdonosaival. Kísérletet sem tett arra, hogy a szerződést, amelyet megszegett, előzőleg tárgyalások útján módosítsa vagy hatályon kívül helyezze.

Ezért nevetséges a miniszterelnöknek az a döntése, hogy nem áll szóba a főpolgármesterrel.

De a mosoly sajnos nem ennek a komikumnak szól, hanem valami másról ad hírt.

Leírom mindjárt, hogy mire gondolok, de előbb még leszögezem, hogy nem pamfletírói vagy szatirikus vénám mondatja velem, amit mindjárt kimondok, hanem őszinte meggyőződés, amely riadalommal tölt el.

Ez beteg mosoly.

Maga a mondat tökéletesen esztelen, a fojtott mosoly pedig, a pillantásokkal, a hatalmától megzavarodott személyiség gyűlöletéről és oktalan diadaláról ad hírt.

Néróka mosolyog így.

Korlátlan lehetőségeit már korábban is elének villantotta. Gondolok például Simicska és Gansperger (rövidítve: Simperger) vagy Pintér Sándor kinevezésére, majd arra, hogy amikor Simpergerék égbekiáltó csalafintaságai kezdtek köztudottá válni (vagyis láthatóvá vált a jéghegy csúcsa), kitalált egy iszonyatos vádat a korábbi kormány ellen, amit egyetlen konkrétummal sem támasztott alá, majd nem tett eleget az ügyben illetékes és bizonyítékokra éhes parlamenti bizottság meghívásának.

De mindezt még az említett diadalmas körbepillantás és mosoly nélkül követte el.

Ez a mosoly új fázis kezdetét jelzi.

A demokrácia játékszabályait sokféleképpen lehet megsérteni.

Az előző kormány is megsértette nemegyszer. Eltúrte (sőt elnöke és némely tagja elő is segítette), hogy hatalmasságok meghatározott köre annyit gyömöszöljön az országból a zsebébe, amennyi belefért.

De legalább a formákra vigyázott. Igyekezett betartani a törvényességnek legalább a látszatát. A Simperger-botrányok és Simpergeréknek az a szokása, hogy fenyegető

ellenlépekkel válaszolnak az őket ért vádakra, félelmet gerjeszt az értelmiség körében, melynek a Kádár-korszak szocializációs kényszerei folytán amúgy sem a citoyeni erény az erőssége.

A Nemzeti Színházzal kapcsolatos nyílt törvénysértések sorozata azt az érzést kelti a közönségben, hogy a jogrend olyan szabálygyűjtemény, amelyen a kormány túlléphet, ha úri szeszélye úgy kívánja.

Most világlik ki, hogy mennyire fontosak a formák: mihelyt agresszív formát ölt a törvényszegés, senki sem érezheti biztonságban magát.

Ezt az érzést erősíti fel a diadalmas, fojtott mosoly.

Néróka játszik.

Körbepillant, hogy tetszik-e a játék. Környezetének persze nagyon tetszik.

A rendszerváltozás idején egy ízben Perőcsényben, Demszky Gábor kertjében találkoztam Orbán Viktorral. Fejelni kezdtünk. A labda negyvenhatszor pattant ide-oda, míg végül az én hibámból a földre esett.

Körülbelül két év múlva egy kedves barátném, aki jelen volt ennél a mutatványnál, azt mondta, hogy én játszottam, partnerem viszont úgy küzdött, mint aki meg akar ölni engem.

Nagyot nevettem, de tegnap este láttam Orbán mosolyát, és eszembe jutott ez a megfigyelés.